

- Міжнародний науковий журнал «Інтернаука».*
Педагогічні науки. 2017. № 7 (29). С.30-34.
4. Семків Т.Б. Вплив роботи за комп'ютером на оперативну пам'ять осіб юнацького віку. *Фізіологічний журнал*. 2010. Том 56. №2. С. 79-80.
 5. Чертановський П.М. Аналіз функціонального стану серцево–судинної системи у юнаків студентського віку. *Проблеми фізичного виховання і спорту*. Педагогіка, психологія та медико–біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2012. № 2. С. 128-131.

УДК 372.853

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Похла Х. М., Барна Л. С.

Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка

E-mail: barna@chem-bio.com.ua, Kristlstar17@gmail.com

В сучасних умовах актуальними стають питання підготовки молоді до підприємницької діяльності, оволодіння нею базовими знаннями щодо особливостей такої діяльності.

Аналіз існуючих підходів до тлумачення сутності та структури підприємницької компетентності доцільно почати із з'ясування підприємництва як соціального явища. Автором однієї з перших концепцій підприємництва був французький економіст Р. Кантільйон. дослідженням цієї проблеми також займалися М. Вебер, П. Друкер, В. Зомбарт, К. Маркс, А. Маршалл, Ф. Найт, Ж. Б. Сей, А. Сміт, Й. Шумпетер та ін. [1].

Підприємництво, підприємницька діяльність – економічна діяльність, спрямована на систематичне отримання прибутку від виробництва і продажу товарів, а також надання послуг. Для досягнення цієї мети використовуються майно, нематеріальні активи і праця як самого підприємця, так і залучені зовні. Немає жодної гарантії, що витрачені в процесі підприємницької

діяльності засоби окупляться, а вироблені товари і послуги продадуться з прибутком, і це створює ризик втрати усього або частини майна і активів. Підприємництво — самостійна ініціативна, систематична господарська діяльність, здійснювана на власний ризик і під особисту майнову відповідальність з метою отримання прибутку [4].

Зважаючи на сутність підприємництва, підприємницьку компетентність можна трактувати як здатність особи співвідносити власні економічні інтереси з наявними матеріальними, трудовими і природними ресурсами й інтересами інших людей та суспільства; бути готовим активно діяти, організовуючи власну трудову діяльність і працю колективу; своєчасно адаптуватись до нових потреб ринку праці, оцінюючи власні особистісні та професійні можливості й здібності; ухвалювати економічно обґрунтовані рішення, складати й реалізовувати плани діяльності, презентувати інформацію про її результати. Підприємницька компетентність має міждисциплінарний характер.

В. Майковська характеризує підприємницьку компетентність як здатність особи співвідносити власні економічні інтереси з наявними матеріальними, трудовими і природними ресурсами й інтересами інших людей та суспільства; бути готовим активно діяти, організовуючи власну трудову діяльність і працю колективу; своєчасно адаптуватись до нових потреб ринку праці, оцінюючи власні особистісні та професійні можливості й здібності; ухвалювати економічно обґрунтовані рішення, складати й реалізовувати плани діяльності, презентувати інформацію про її результати [1].

На нашу думку, найбільш слушним є визначення С. Прищепи, згідно з яким підприємницька компетентність є сукупністю якостей та знань, що допомагають особистості успішно й ефективно вирішувати бізнес-завдання та досягати високих результатів в підприємницькій діяльності [3].

У робочій програмі Європейської комісії, в якій визначено ключові (базові, життєві, міжпредметні, транспредметні) компетентності для життя, зазначається, що підприємницька компетентність є однією з головних і вона передбачає реалізацію здатності в учнів:

– співвідносити власні економічні інтереси й потреби з наявними ресурсами, інтересами і потребами інших людей та

суспільства;

– організувати власну трудову та підприємницьку діяльність і роботу колективу, орієнтуватися в нормах і етиці трудових відносин;

– аналізувати й оцінювати власні професійні можливості, здібності та співвідносити їх з потребами ринку праці;

– складати, здійснювати й оцінювати плани підприємницької діяльності та особисті бізнеспроекти;

– презентувати й поширювати інформацію про результати власної економічної діяльності та діяльності колективу.

У Європейській довідковій системі підприємницька компетентність трактується як здатність особистості втілювати ідеї в сферу економічного життя; як інтегрована якість, що базується на креативності, творчості, інноваційності, здатності до ризику, а також спроможності планувати і організувати підприємницьку діяльність [2].

На думку більшості авторів підприємницька компетентність передбачає наявність у особистості таких рис: висока особиста відповідальність; стійкість до фізичних і психологічних навантажень; здатність діяти в умовах невизначеності; готовність ризикувати; уміння налагоджувати зв'язки; схильність до компромісу для розв'язання завдань; уміння продавати.

У структурі підприємницької компетентності можна виділити наступні компоненти:

— мотиваційний компонент, який передбачає наявність внутрішніх мотивів, що спонукають людину до підприємницької діяльності, визначають суб'єкт-суб'єктні міжособистісні відносини, а також суб'єкт-об'єктні відносини людини з природою;

— когнітивний компонент, який включає розуміння сутності економічної сфери життя сучасного суспільства та знання основних понять, методів та особливостей підприємницької діяльності;

— діяльнісний компонент передбачає формування практичних умінь підприємницької діяльності, зокрема: уміння вибору ефективної ідеї та способів її реалізації; здатність організувати, планувати та прогнозувати результати підприємницької діяльності; уміння презентувати власні ідеї та проекти; креативність; вміння налагоджувати конструктивні

стосункздійснювати керівництво та контроль за ходом і результатами підприємницької діяльності;

— особистісний компонент включає якості, важливі для планування та ведення підприємницької діяльності (ініціативність, рішучість, самостійність, відповідальність, наполегливість, сміливість, схильність до розумного ризику, незалежність, комунікабельність, вміння працювати з людьми, встановлювати зв'язки, викликати довіру).

За твердженнями науковців та на основі власних дослідницьких даних, можна зробити висновок, що ефективне формування підприємницької компетентності можливе за умови використання технологій, які дозволяють враховувати особливості її структури і забезпечувати формування усіх компонентів.

Список літератури:

1. Майковська В. І. Сутність і структура підприємницької компетентності майбутніх фахівців в Україні. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2017. Випуск 1 (87). С.112-117.
2. Назаренко Г. Формування підприємницької компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів у відповідності до вимог нових державних стандартів : [метод. посібник]. Черкаси : ЧОПОПП, 2014. 68 с.
3. Прищепа С. М. Сутність та зміст поняття "підприємницька компетентність". *"Young Scientist"*. 2016. № 5 (32). С. 367–370. (Серія – Педагогічні науки).
4. Naidar J. I. "Impact of Business Regulatory Reforms on Economic Growth". *Journal of the Japanese and International Economies*, Elsevier. 2012. Vol. 26 (3), September. P. 285–307.